

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH

~~MINISTERSTWO~~ ~~SPRAW~~ ~~WOJSKOWYCH~~

(SZTAB GENERALNY)

Warszawa

88.85 J5

~~MINISTERSTWO~~ ~~SPRAW~~ ~~WOJSKOWYCH~~

Poczta polowa 53, dn. 13. X. 1922 r.

Oddział II Informacyjny

Nr 26778 II. Inf/II/D/3

DO

TAJNE

Szt.Gen.tel.148.

Tur

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

w Warszawie.

dp. Faldan
W załączeniu przesyłam do wiadomości odpis raportu naszego
Attache Wojsk.w Bukareszcie L.588 z 27/IX.1922.r.

1 załącznik:

Szef Oddz.II.Szt.Gen:

Otrzymują:
Gen.Adjut.Nacz.Wodza
Gabinet Ministra
Szef Szt.Gen.
Biuro Scisłej Rady Woj.
M.S.Zagr.

w.z.

ADJUTANTURA GENERALNA
NACZELNEGO WODZA
L. Nr. 8885 J5
Wpisano dn. 5. X. 1922 roku
Wypisano dn. 10. X. 1922 roku
Załączników

SOKOŁOWSKI

Major

[Handwritten signature]

PILSUOSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PRZY POSELSTWIE POLSKIM

w Bukareszcie.

L. 588/22.

Rumunja a kwestja bli-
skiego Wschodu.

O d p i s .

DO

ODDZIAŁU II SZTABU GENERALNEGO M.S. WOJSK.

W a r s z a w a .

Ostatnie zwycięstwa Komala Paszy i związane z tem zetarg angielsko-francuski postawiły Rumunję w kłopotliwe położenie. Polityka zagraniczna Rumunji stale zdążała do manifestowania, że nie zachwianie stoi na stanowisku Wielkiej Ententy i że nie jest skłonna w chwilach powstających różnie w poglądach angielskim i francuskim popierać pojedynczo tak jedną jak i drugą stronę. Obecna sytuacja na Bałkanie wprowadziła Rumunję w orbitę zagrożenia bezpośrednich jej interesów i zdawałoby się, że wyłoniła sytuację, w której Rumunja czułaby się zmuszona przyłączyć do jednego z diametralnie przeciwnych stanowisk - francuskiego lub angielskiego.

Za przyjęciem stanowiska angielskiego przemawiają:

1/. Konieczność zapewnienia swobody i umiędzynarodowienia cieśnin, czego stanowisko angielskie dawało Rumunji pełną gwarancję, zapewniając jej pewne przywileje w Dardanelach. W ten sposób Rumunja miałaby możność niwelowania w pewnej mierze niepożądanej władzy Anglii nad cieśninami.

2/. Obec wezwania Anglii do obrony pasa neutralnego i ewent. interwencji w Konstantynopolu stawia Rumunję jako czynnik sprzymierzony i najsilniejszy pod względem wojskowym na Bliskim Wschodzie, który mógłby zająć prądujące stanowisko wśród reszty sprzymierzenców bałkańskich wogóle, a w rozwiązaniu kwestji cieśnin w szczególności.

3/. W razie niemożności zlokalizowania ewent. wojny na Bałkanie i przeniesienia jej na teren Środkowo-europejski, gwarancja poparcia Rumunji przez Anglię w sprawach przychylnego rozwiązania dla Rumunji zagadnień Bliskiego Wschodu.

4/.Możliwość poparcia przez Rumunję w odpowiednich rozmiarach Grecji./po prawdopodobnym upadku Konstantyna/ jako przyszłego członka Małej Ententy.Poparcie to wyrażałoby się w dążeniu Rumunji do wywierenia wpływu na bieg wewnętrznej polityki Grecji z celem usunięcia Konstantyna,lecz równocześnie utrzymania dynastji na korzyść Diadocha z Wenizelosem.Tego rodzaju konfiguracja spowodowałaby nowe zamieszczenie na Wschodzie i przetasowanie pojęć politycznych,co byłoby sędzą korzystne dla Rumunji,która bynajmniej nie dba o zbytne rozszerzenie się wpływów greckich i jej siły na Bałkanie.Dba jednak o utrzymanie dynastji i wstrzymanie ruchu wyrotowego względnie anarchji.

Za przyjęciem stanowiska francuskiego przemawiają:

1/.Konieczność utrzymania pokoju na Bałkanie i niedopuszczenie do rozszerzenia konfliktu.Rumunja zdaje sobie sprawę z wielkiego ryzyka dla niej przy starciu się na większą skalę opozycyjnych kierunków Wielkich Sprzymierzonych.Wie, iż przy takim starciu nieuniknione byłoby wykorzystanie przez Wielkie Mocarstwa panslawizmu i panslawizmu,co dla Rumunji przedstawiałoby poważne niebezpieczeństwo.

2/.Utrzymanie bliskich i przyjacielskich stosunków z Francją jako czynnikiem gwarantującym nerazie i najsilniej status quo na granicy wschodniej/Besarabja/.

3/.Zależność od Francji pod względem finansowym/kurs waluty i obiecane nowa pożyczka/ i dostaw dla armji.

4/.Możliwość zbliżenia się za pośrednictwem Francji do Turcji co stanowiłoby możliwość,przynajmniej chwilowego rozbitcia przez więcej uwydatniającego się zbliżenia turecko-bułgarskiego.

Trudno jasno wypowiedzieć się jaki z tych dwu kierunków obrałaby Rumunja nerazie jednak wydaje się, że w tut.M.S.Z. przeważała koncepcja angielska, gdyż jak wieści dochodzą, Rumuni gotowi byli bronić wszelkimi rozporządzalnemi środkami, włącznie do wysłania oddziałów wojskowych do pasa neutralnego, genezy neutralności cieśnin.

Podobnie jak zeszłej jesieni w sprawie wyieczki Habsburga na Węgry do ostleńniej chwili zachowali Rumuni stanowisko wyce-
 kujące, tak też i teraz udało im się zejść takie same stanowisko
 do chwili kulminacyjnej t. j. do spotkania lorda Curzona z Poin-
 caré'm i Storzą w Paryżu. Wycekujące to stanowisko, dało im mo-
 żność uniknięcia jasnego wypowiedzenia się zataren francusko-
 angielskim i utrzymanie swego zasadniczego stanowiska po stro-
 nie Koalicji z zapewnieniem sobie udziału w przyszłej konferen-
 cji wschodniej i decyzyj. Do chwili przelomu w zasadniczym stano-
 wisku Wielkich Mocarstw powołał tu widoczny zamęt i silna obawa
 zawiąkan na szerszą skalę. Charakterystyczną jest rzeczą, że jak
 zwykle, oczy Rumunji zwróciły się nie przeciwko obecnemu i rzo-
 cz, w systemu sprzymierzeńcowi Kemala-Sowietom, lecz przeciwko Buł-
 garji, jako narazie domniemanemu sprzymierzeńcowi Angory. Pomimo
 noty Bntenty skierowanej do Bułgarji, zabraniającej wszelkiej
 ekcji w Tracji i odpowiedzi Bułgarji o pokojowym jej stanowisku
 Rumunje wydała się widzieć nadeł w swój południowej sąsiedce
 największe niebezpieczeństwo. W obecnej chwili, przy zmienionych
 koniunkturach nie widzi Rumunje już może niebezpieczeństwa wyini
 kejącego ze skoordynowanego działania zbrojnego Bułgarji z Ke-
 malem, lecz obawia się działania o charakterze komunistyczno-pen-
 slawistycznym z przyprawą niemiecką, podsyconą za pośrednictwem
 Kemala przez Rosję sowiecką. W obawie ~~przekroczenia~~ Rumun-
 skie władze wojskowe przed tego rodzaju ewentualnością politycz-
 na przedsięwzięły cały szereg środków natury wojskowej, by upo-
 bnić się w dostatecznej mierze przed ewentualną agresywnością
 Bułgarji. Szczególną uwagę zwrócono na obronę południowej Do-
 brudży / t. z. Quadrilatere/. Przygotowania są trzymane w ścisłej
 tajemnicy i pojawiające się raz po raz notatki w prasie są usił-
 nie zaprzeczane.

Wiedome narazie zerządzenie wojskowe są następujące:

1. ~~Przeprawiono~~ *Przeprawiono* częściowo /indywidualne/powolenie, pod bron
- 3 roczników bezterminowo urlopowanych/rezerwistów
2. powołani rezerwiści uzupełniają do stanów bojowych:
 jedną dywizję czynną II. Korpusu.

jedną dywizję czynną III. Korpusu
grupę wojsk strzelców górskich i
jedną brygadę / 3. bryg. / II. dyw. strzelców.

Co do uzupełnienia oddziałów V. Korpusu stojącego w Dobrudży
narażenie brak mi informacji.

3/. Grupę strzelców górskich / z rejonu Sinsia-Brassow / i 3
bryg. Vanatorów z granicy węgierskiej / Orapia-Mare / przeniesiono
do okolicy Targoviste-Ploesti celem uzupełnienia ich w tym re-
jonie.

4/. przeprowadzono rekwizycję odpowiedniej ilości koni i wo-
zów, niezbędnych do uzupełnienia wymienionych w punkcie 2 jedno-
stek.

5/. Uzupełnienie powyższych 2 dywizyj piechoty, strzelców gór-
skich i bryg. vanatorów do pełnych stanów bojowych ma być za-
kończona 30. września.

6/. Wymienione wyżej wojska / około 20.000 stanu bojowego / są
przeznaczone do przetrzucenia ^{z Rumunią w kierunku} wraz z odnośną artylerią i służbą
mi do południowej Dobrudży.

7/. Wrazie agresywnego zachowania się Bułgarii, będą zarządzo-
ne manewry w celu demonstracyjnym. W tym czasie wyznaczone wojska
będą przetrzucane do t. z. Quadrilatera / Durestor i Calia-
cra / . Wobec widocznego narażenia uspokojenie przygotowane manewry
prawdopodobnie nie dojdą do skutku.

Władze rumuńskie podejrzają jako oficjalny powód przygotowań wo-
jennych - ściąganie odpowiedniej ilości wojsk na uroczystości
koronacyjne, mające się odbyć 15. października.

Tutejsze czynniki polityczne i ogół śledzą z uwagą rozwój
wypadków, a szczególnie niecierpliwie oczekują wyników układów
Franklin-Bouillon'a z Kemalem oraz stanowiska, jakie zajmą So-
wiety, ^{Rumuni} obawiają się tu bowiem, by żądanie Kemala dopuszczenia So-
wietów do konferencji nie spowodowało nowych trudności i zawi-
kłań politycznych. Dopuszczeniu Sowietów na konferencję wscho-
dnia, Rumunje prawdopodobnie opierać się nie będzie, o ile otrzy-
ma gwarancje Sowietów, że sprawa Besarabji nie będzie przez nich
poruszana.

w. z. /-/ WIEBLOGŁOWSKI kpt.

Za zgodność odpisu:

R
Rossowski por.

